

Szerkesztőségi iroda:

Fősz. Szt. Ferenciek háza, eme let, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Márgitál József** szerkesztő névre küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedés. Ide küldendő az előfizetési díjak nyitlitteral és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyed évre 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még előfizetésen:
Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bácsban:
Schalek H., Dukas M., Oppel A.,
Daube G. L. és társánál és Herndl
Brünben: Stern M.

Nyitlittera 10 kr.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi Népi és Öngyógyító Szóvetkező”, a „Csáktornyai Takarékpénztár”, a „Muraközi Takarékpénztár” az „Alap-Muraközi Takarékpénztár” és „Öngyógyító Szóvetkező” s a Muraköz-hegyvidéki köznevelési „Önképző-tár” hivatalos közlönye.

Magyar nyelv „a nem magyar ajku” népiskolákban.

II.

Az említett tantervnek 3-ik lapján felsoroltatnak az előirt tantárgyak. A második pont alatt ki van téve: — »(2) Anyai és magyar nyelv: a) beszéd- és értelemgyakorlatok, kapcsolatban a magyar nyelv tanításával, — b) írás és olvasás, — c) anyai nyelvtan . . . « A tantárgyak sorrendje után következik: — »(II) A tantárgyaknak iskolai évfolyamok szerinti felosztása és terjedeme. —

Ámbár az eddig felsoroltakból is már elég világosan kitűnik, — (ami e sorok czélja is), — hogy az elemi »nem magyar ajku« népiskolákban magyar nyelvet s nem magyar nyelven kell tanítani: mégis az úgy nagyobb megvilágíttatása végett, — hogy az érintett népiskolában a magyar nyelv tanításának módja általánosan ismertté legyen, — a nevezett tantervből sorban ki vonatolva átírjuk az ez ügyre vonatkozó helyeket.

Nevezetesen tehát az anyai és magyar nyelv tantárgyának tanítási módjára ezek rendelkeznek:

»2. Az anyai és magyar nyelv.«

»Az elemi népiskolai tanítás »köz-pontjául az anyai nyelv szolgál, melylyel kapcsolatban kell megtanítani a magyar nyelvet.«

»Mind az anyai, mind vele kapcsolatban a magyar nyelv oktatásában oly módon kell a tanulókat előre vinni, hogy azok a gyermek akár eredeti gondolatait, akár figyelmeztetés (tanulás) útján szerzett ismereteit tisztán ki tudja fejezni; aztán gondolatait következetesen és szabatosan tudja egymásután sorozva előadni; végre azokat helyesen tudja leírni.«

»E czélra nem egyedül a szorosan vett nyelvtan tanításával lehet eljutni, hanem fel kell e végből használni az iskolai tantárgyak mindegyikét. Bármilyen tárgyról szól, avagy beszél a gyermek, a tanítónak mindig szigorúan kell őt arra vezetni, figyelmeztetni, hogy beszéde nyelvtanilag is helyes legyen s e szoktatás útján kell bevezetni nyelve ismeretébe.«

»A többi tantárgy közt legalkalmasabban lehet az ebbeli tanítás eszközeül felhasználni a beszéd- és értelemgyakorlatokat, az írást, olvasást.«

Tekintsük meg most közelebbről egyenként az anyai- és magyar nyelv részleteit!

»(a) Beszéd- és értelemgyakorlatok.«

»E tantárgy tanításával az a czél, hogy az iskolába járnai kezdő kis gyermekek a tanulásra előkészítettessenek, és a logikai rend-

ben való szabatos beszédre szoktattassanak, egyzersmind a magyar nyelv re megtanítassanak.«

»I. Osztály. Az iskolai első év.«

»A tanító a kis gyermekek előtt ismeretes tárgyakat egyenként és közelebbről, a gyermekekkel magukkal, megvizsgálta. A tárgyakon való szemléltetés által feltalált ismerivalók felkerestése alatt őket gondolkoztatja.«

Nevezetesen: az iskolába feladott kis gyermekek legelőször batorságra, bizalomra, rendre és tevékenységre szoktatja.

Az első megismerteti velők az iskolában, az iskola körében s az a körül levő tárgyakat helyőkn, részeiknél, alakjok-, anyagok- és hasznuknál fogva. Így szerzett ismereteiket velők folyó beszédben adja elő. Végre a megismertett tárgyakat (legalább kettőt egyszerre) egymással egybe hasonlítja és egymástól megkülönbözteteli.

A gyermek pedig észrevétlenül tanulja meg a körülötte eső tárgyak mineműségeit, rendeltetéseit s ez érzékeltetés által gyakorolja magát a n y a n y e l v é b e n.

A tárgyakat magyarul is megnevezi és a gyermekekkel is megnevezteti, lehetőőségig magyar mondatokba foglalja s így egyttal magyarul is tanít.

Az egy tanítóval bíró iskolákban azonban a tárgyak magyar megnevezését csak »a II. osztályban« kezd meg.

A tanító ezeket tanítása közben, az emlékeztetnek más oldalról gyakorlására, az ismeretett tárgyak köréből vett erkölcs- és érzelmenemesítő versekkel szóról szóra tanít meg s ezeket is természetes uton beszélte el.

»II. Osztály. Az iskolai második év.«

»A fennebbi utasításhoz képest az egy tanítóval bíró iskolákban ez osztályban kezd meg a tárgyaknak magyar nyelven való megnevezését és így az ismeretessé tett magyar szók magyar mondatokba való foglaltatását.

A mondatok alkotásához szükséges cselekmény (ige) szókat is tanít s azokat fokozatosan használta különféle személyben s kezdetben a jelen, későbbben a múlt s azután a jövő időben. — A tanítás ezen első és még második fokán a magyar nyelvtani alakok rendszeres tanításába nem fog a kifejezésre itt inkább gépiesen szoktatja a gyermekeket.

Itt is figyelmet fordít a tanító . . tanulásos mondatok, erkölcs- és érzelmenemesítő versekkel tanítására.«

»III. Osztály. Az iskolai harmadik év.«

»A »nem magyar ajku« népiskolai tanulókkal e tantárgyat folytatni kell azért,

hogy a magyar nyelvet e gyakorlati uton tovább lehessen tanítani.

A megtanított szóbeli kifejezésekkel egyenletes lépezt tartó magyar olvasmányokat kell olvasatni.«

»IV. Osztály. Az iskolai negyedik év.«

»A beszéd- és értelemgyakorlatok a magyar nyelv tanítására alkalmazva folytattnak, még pedig:

A fennebbi osztályban adott utasításhoz képest a gyermek előtt még ismeretlen tárgyak, személyek, fogalmak mutattatnak fel s nevezetnek meg. Az újonnan tanult nevekől különféle mondatok alkottnak, a nevek és melléknév, a mindenféle rag használata, egyszerű és mindenféle módon bővített mondatok készítése útján . . . s így gyakoroltatik a magyar beszéd . . . Sőt alkotat a tanító a gyermekekkel írásban is önállóan az ő ismerete köréből merített magyar mondatokat, egymásból folyó rövid előadásokat (beszédet).

Mindinkább figyelte a tanulót a magyar nyelvtani alakokra — igyekszik azokat a mondat törvényeiből elvonva ismertetni . . . «

»V. VI. Osztály. Az iskolai ötödik és hatodik év.«

»A magyar nyelv tanítását ez években is a megkezdett és folytatott gyakorlati módon kell folytatni.

Füdülog a gyermek előtt még eddig ismeretlen maradt tárgyak, személyek, fogalmak, igék ismertetése, — ezeknek gyakorlati uton beszéddé alkotása.

Beszéltetés és fogalmaztatás magyar nyelven. A magyar nyelv alak- és mondatana lehető legfőbb vonalokban való összeállítás és marandóvá tétele.«

Következik továbbá az anyai és magyar nyelv tanításához tartozó írás-olvasás.«

S — I — pl.

Muraköz közgazdasági viszonyai néprajzi szempontból.

Irta: GÖNCZ FERENCZ

III.

A cserjés, bokros erdők, legelők a kecsketenyésztésre alkalmasak. Régebben, kivált a hegyvidéken egyes gazdáknak egész kecske-nyájuk volt s ma is még minden községben találunk a marha- és disznócsordák között, 8-10 darabot. Ezek a szegény sorsuk tehenei. A vagyonosabbak inkább kedvtelésből tenyésztik.

Háziszárnyasokat mindenütt nagy számmal tartanak. A hegyvidéken sok pulykát, a sík részeken, hol majdnem minden községben vagy környékén van

porvány, tócsa avagy mocsárt, nagy számu ludat s kacscát. Tyukot különösen a városok körüli falvakban tenyésztének sokat. A gazdaaszonnyok a majorság hasznábol fedezik apróbb konyhai szükségleteiket (olaj, petroleum, só, fűszer stbbit). Maguk kevés házi szárnyast fogyasztanak el, nagyrészt eladják. A tojásokat a helybeli kereskedők, a soproni s vas megyei tyukászok szedik össze, ez utóbbiak nagy majorság s tojás szedésére készített kocsiikkal járva faluról-falura.

Egyes gazdák méhészettel is foglalkoznak. Haszná a régi módszertől azés mellett kevés lévén, inkább kedvtelés s azon okból foglalkoznak vele, hogy a többek közt mézet se keljen a házhoz venni. Az okszerti méhészet a nép közt még egy lépésnyi tért sem foglalt.

Muraközben a hajdan oly szépen virágzott selyemtenyészés teljesen megszűnt. Pedig nagyban mivelte a nép. Akkori időben minden községnek volt szedreskertje, az utak mellett beláthatatlan hosszúságban szederfák díszlettek. Perlakon a vármegye által építetett »Filanda« épületben volt a beváltó hivatal s fonógyár. 24 szövőszékkel. Muraköznek 1849. után Varasdmegyéhez való csatolásával a selyemtenyészés a gubó-beváltásnál követett helytelenségek miatt, szűnni kezdett, a Bach-korszak alatt pedig — miután a szederfák, azon téves feltévesnél fogva, hogy az utak megromlását elősegítik, kivágatni rendeltettek — teljesen megszűnt. A régi híres szedreszeknek már csak nyomait láthatjuk, egyes felreeseőbb legelő vagy erdőszélen fenmaradt, korhadásnak indult eperfa példányokban. A »Filanda« helyén pedig a perlaki állami elemi népiskola díszes, emeletes épülete emelkedik.

Ez az iparág, mely annak idején oly könnyelműen megsemmisítettett, ma alig reményelhető, hogy feléleszthető leend.

IV.

Muraközben a birtokok tulajdoni része földművelő parasztság kezében van, tehát kisbirtok. A hajdani szép középbirtokok elpusztultak. Nagybirtok csak egy van: Festetics Jenő grófé.

A nép nagy része szegény. Igen alantas mértéket kell vennünk, hogy egy ötöd részét is középmódonak állithassuk. S k család van, mely egy-két hold föld jövedelméből éldegél, ez neki házában s talán háziállatain kívül — mindene. Középmódonak a 10-12 hold fekvőséggel bírók; kiknek ennél több birtokuk van, már a »gazdagok« sorába vételnek.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— A »Muraköz« nagyontisztelt olvasóink husvét alkalmával boldog ünnepeket kívánunk!

— **Hírelem.** Felkérjük lapunk hátralékos előfizetőit, miszerint tartozásaikat megfizetni sziveskedjenek. Egyuttal kérjük az előfizetés szives megújítását!

— **Csáktornya-ukki** vasutat Szt. Iván és Egerszeg között már kavicsozzák. A kavicszállító gőzös (Jenő) s hó 1-én robogott be első ízben Egerszegre. A vonal ünnepléses megnyitása f. évi aug. 18-án O Felsőé születése napján lesz.

— **Dr. Szilágyi Ötvér** orsz. képviselő, budapesti ügyvéd, a csáktornya-ukki vasutvonal engedélyese s hó 2-án 39 éves korában, Budapesten hirtelen elhunyt. A megboldogult építés alatt levő új vasutunk ügyében gyakran fordult meg vidékünkön s szeretetre méltó tulajdonai által vidékünkön

kön is közbecsülésnek örvendett. Az elhunyt 2 hónappal ezeltől rosszul lett. Betegségeből rövid idő múlva felépült, két hét óta fennjárt. E hó 2-án ebéd alkalmával szélhűtés érte, a szoba padzatára esett s meghalt. Temetése e hó 3-án ment végbe. Nyugodjék békéivel!

— **Minnevezés.** Göncz Árpád csáktornyai születési soproni postaigazgatósági fogalmazót a kereskedelemügyi minister pósta- és táviradafelügyelővé nevezte ki.

— **Csáktornya város** számadásának öszszeges kimutatása az 1889-ik évről jelent meg nyomtatásban. A kimutatást városunk buzgó pénztárnoka Deák József állította össze. A bevétel és kiadás rovata 43685 frt 19 krt mutat ki. A jövedelem főbb tétellei: a közs. fogyasztási adósdedés haszonbéré, mely 11023 frt 40 krral, a helypénzszedési bér, mely 5962 frt 5 krral, különféle bevétel 6643 frt 12 krral szerepel a számadásban. A kiadás főbb tétellei: állami adó 3480 frt 2 kr., polgári és elemi iskolára 7127 frt 30 kr. 30 ezer frtos kölcson törlesztésére évi részlet 1776 frt 24 kr. A vagyon és teher rovata 492,430 frt 92 krt mutat ki. Tiszta vagyon 421,459 frt 59 kr.

— **A város eldjárságát** dicséret illeti meg, hogy a vasuti indóházhoz vezető gyalogut mentét beásította. A magas nyárak közé gesztenyefákat ültetett, ami hatalmas árnyékot fog adni nyaranta s a város ez egyedüli sétahelyét alkalmassabbá teszi.

— **Az gróf új ut,** mely a vasutól a várba, innét a zvernyakon át, megkerülve a várost, az újvári utat éri, — már elkészült. A vár bemenetele is más képet nyert az oda ültetett elevenövény által.

— **A szomszédsgából.** Merighi ismert léghajós husvét hétfőjén délután Varasdon a Pichler-féle vendéglő kertjében léggömbjén felereszkedik a magasba. — A varaszi fürdőházat legközelebb újra építik. A kívánalmaknak megfelelő gőzfürdő s kabinek rendezetnek be. A gőzmalom helyére egy nyárilak építtetik s a nagy udvar parkkál vételik körül. — A varasziak helyi lapja, a Horváth Sztrázsa, Oreskovics szerkesztő elhalálózása folytán megszűnt. Varaszi Híradó címen új politikai lap indult meg, mely a kormánypartot támogatja. Szerkesztője álnév alatt egy ottani tanár. — A varaszi globobováci vasut pár hét múlva elkészül. Egylőre csak Iváneczig lesz a személyforgalom megnyitva.

— **A derek szolga** A napokban egy kereskedő új szolgát fogadván fel, kérdezi tőle: vajj'n elég erős-e ahhoz, hogy minden munkát elvégezzon, mert nála meg kell fogni a dolog végét. — Mit? válaszol a szolga — hogy elég erős vagyok-e? De vagyok ám! »Előbbi gazdámmal összeveszttem s úgy ütöttem mellbe, hogy egyszerre három bordája törött el!»

— **Vadászat után** egy fiatal vadász a következő esetet beszélte el a társaságnak. »Uraim! Nem tudom magamnak megmagyarázni! Vadászszékemen ülök a leszen egy nyul odá jő, elem ül és reám mereszti szemét. Én fogom a puskámat, célzába veszem. Puff! először, de a nyul nem mozdul; puff! másodsor, a nyul még sem mozdul! Fogom vadászszékemet s a nyulhoz sietek, hogy lássam, minő boszorkányság ez?! Amikor hozzáérek, a nyul felugrott s elfutott — Egy öreg vadász erre megfordul s így magyarázza meg neki a boszorkányságot: »Édes öcsém! A nyul megismerte magát s gondolta: amíg lődöz, az még megjárja, hanem ha székkel jön felém, abból baj is lehet!«

— **Megyei rövid hírek** Erős István karmacsai jegyző m. hó 26-án főbe

lőtte magát. Az öngyilkos 10 ezer forintot sikkasztott. — A Balatonon e hó 15-én nyílik meg a közlekedés Siófok és B. Fűred közt. — A Balatonban a halászosok szerencsés fogásuk volt a márciusi meleg napokban. 10, 15, 20 kilós harcsákat s temérdek egyéb halat fogtak. — Göngfán a nonna-betegségben halt el egy egén. — Szalay Sándor a »Zala« társzerkesztője a n. kanizsai keresk. ifjak önk. együletében sikerült felolvasást tartott. A felolvasás címe a »kigyó« volt. — Csabrendeken mult hó 25-én tűzoltó-egylet alakult. Főparancsno kául Háczky Kálmán választották meg. — Hertelendy Béla n. kanizsai orsz. képviselőt a n. kanizsai takarékpénztár elnökének s a déli vasut jogtanácsosának választotta meg. — A homokkomáromi templom-rablókat elfogták. A tettesek vándorczigányok voltak.

— **Heti szemle.** Az osztrák állami vasutakon f. é. június 1-én lép életbe a zónatarifa, mely azonban lényegesen különbözik a mienktől s a viteldíjaknak a III ik osztályon 50, a II-ikon 33, és az I-ön 36 százalékkal való leszállításából áll. — Mihajlovics József zágrábi bibornok érsek a temesvári honvédelemk javára 500 frtot adományozott. — A mezőhegyesi cukorgyár e hó 2-án teljesen leégett. A kár 850 ezer forint. Biztosítva volt — O Felsőé legfelsőbb parancsban egy katonai érdem béhozatalát rendelte el. Ez érdemérmét a katonaság közül azok kaphatják, kiknek háboruban teljesített szolgálatért legmagasabb dicsérel elismerés, vagy a békében teljesített szolgálatért legmagasabb megelégedés kifejezése tudtul adatik. Ezen kívül a katonai szolgálati jelvény a tisztak számára a jövőre 3 osztályból fog állani. És pedig: 25 évi, 40 évi és 50 évi szolgálati idő szerint. — A híres félmilliók termő-btínpertben a hó 1-én mondták ki az ítéletet. A temesvári kir. törvényezék Farkas Menyhértet nyolc évi fegyházra ítélte. Két társa ugyanannyit kapott. Felebzezték. — A görög nyelv középiskolai oktatóására vonatkozó javaslatot a közoktatási minister az ünnepek után a képviselőház elé terjeszti. — A delegációk június közepén fognak Budapesten összejönni.

— **Májbetegségek.** A máj az emberi testben a legnagyobb kiválasztó mirigy s működése olyan, mint a szitáló, mely a vérből a tisztalant átszűri. Minden esőpp vér e szerven megy keresztül. Ha a máj e munkát, vagy épen nem, vagy tökéletlenül végzi és tisztalatlanság marad vissza a vérből, az egész rendszer megzavarodik s csakhamar a következő tünetek észlelhetők, Savanyúság a gyomorban, nyers fehérség, rossz szájíz, fejfájás, oldalszurás, szivdobogás, fül-éges, hideg lábak és kezek, kiütések, álmatlan éjelek, nehéz álmok szeszélyes étvágy stb. A Warner-féle Safe Cure a legmegbízhatóbb gyógyszer minden nemű májbetegség ellen. És az alapos kurát minden esetben jó siker koronázza. (31.)

Primminghofer József, Haágban, (Felső-Ausztria) ezeket írja: 1887-ben betegedtem meg májuszban és hó 6-ai november hóig majdnem folytonosan agybn levő beteg és oly erőlen voltam, hogy alig bírtam járni. Novemberben megkedtem a Warner-féle Safe Cure használatát s ez időre agészésem annyira helyreállt, hogy most üzletemet folytathatom.

Egy palack ára 2 frt. Kapható az ismeretb. gygyszerárakban. Főraktár: Szalvator gygyszerár Pósonyban és Török J. gygyszerárakban Budapesten.

KÖZGAZDASÁG.

Az »Első magyar általános biztosító társaság« folyó hó 24-én tartotta évi közgyűlést Károlyi Gyula gróf megbetegedése folytán Csekonits Endre gr. alelnök elnöklöte alatt. — Az elnök mindenekelőtt megemlékezett Andrássy Gyula grófnak elhunytáról s felolvastatta a február 28-án tartott választmányi gyűlés jegyzőkönyvét, mely meleg szavakkal emlekszik meg a meghalodogultól s felemlíti, hogy a gróf 1860. óta volt

választmányi tagja a társulatnak, temetése alkal-
mával koszorút helyeztek ravatalára s testületileg
vettek részt azon, valamint elhatározták, hogy
özevegének részvételt küldenek s egy hazai
leső által a megdicsőültnek arczképét megörökít-
tetni fogják s egyzersmind kegyelettel járulnak
lát a választmányba beavasszák. A közgyűlés a
választmány intézkedését helyesléssel fogadta s
miután az özeveg grófné köszönő levelét felol-
vasták, határozta, hogy a 3 évizden
keresztül választmányi tagságot viselő gróf emlé-
két a közgyűlés jegyzőkönyvébe is beiktatják.
Ezután az igazgatóság jelentését olvasták fel,
melyből kitűnik, hogy a múlt évben a tűzbizto-
sítási osztály nem mutat oly kedvező eredményt
mint 1888-ban és a jég és szállítványi üzletágak
ismét vesztéssel zárultak fel. Mind ezek dacára
is az 1889-ik üzletév végeredménye kielégítő.
A tűz- és szállítványi díjtartalék 1,794,702 ft
23 kr. 12 sz., ezenkívül a társaság különféle tar-
taléka ez évben is jelentékenyen emelkedtek;
ugyanis: az életbiztosítási díjtartalék 13,414,368
ft 10 kr. 10 sz., 14,466,696 ft 20 kr., a nyeresémi
tartalék 2,302,983 ft 4 kr. 6 sz., 2,378,633 ft 2 kr.,
a tisztviselők segély- és nyugdíjalapja 498,688 ft
71 kr. 10 sz., 514,091 ft 13 kr., a „Lévy“-alap
67,819 ft 17 kr. 10 sz., 71,811 ft 85 kr., a dunap-
parti házadótartalék 54,848 ft 16 kr. 10 sz.,
9 kr., az árfolyam-különbözeti tartalék 300,000
ft-ról 330,000 ft-ra. A két zárszámadásban kima-
tult 758,009 ft 60 kr. tevő nyeresémi felosz-
tására nézve javasolja az igazgatóság, hogy az
alapszabályok értelmében történt levonások után
fennmaradó 480,955 ft 72 kr. fizta nyeresémből
osztaléklul minden egész részvény után 160 ft és
egy összesen 480,000 ft fiztetéssek ki; a ten-
maradó 955 ft 72 kr. pedig a jövő évi számlára
irattassék elő. A közhasznú czélokra szánt adako-
zások jegyzéke 5800 ft-ot tünteti ki. Érdekes fel-
említeni ezuttal, hogy a társaság összes biztosíték
alapjai 22,879,661 forint 53 krajczárt képviselnek
és következőleg vannak elhelyezve: Takarékpénz-
táraknál és betéteknél 2 millió 74,000 ft a ma-
gyar földhitelezet zálogleveleiben 6,325,060
ft, elsőbbségi kötvényekben 5,755,445 ft ma-
gyarországi földterhermentesítési kötvényekben
4,000,000 forint, Pestvárosi kölcsönkötvényekben
537,560 ft, olasz jársék s különféle értékek
piacokon 808,854 ft 99 kr. tárcákban levő vál-
tókban 299,518 ft 14 kr.; jelzálogkölcsonokban
196,272 ft 73 kr. életbiztosítási kötvényekre
adott kölcsönökben 1,673,311 ft értékpapirokban
összesen 21,669,061 ft 53 kr., társasági házá-
ban 1,210,000 ft, összesen 22,879,661 ft 53 kr.
s a későbbi években lejáró díjkötelezvények s
díjváltók állománya 12,040,904 ft 91 krajczár.
A közgyűlés az igazgatóság és felügyelőbizottság
jelentését tudomásul vette s a följelentést meg-
adta. Ezután a választmányba Mikes Miklós gró-
tot, Schellér Pál lovagot, Jálles Kálmánt, And-
rássy Gyula grófot, Szapáry Iván grófot, — a
felügyelő bizottságba pedig Giczey Samut választ-
ották be.

Az első magyar tűzfeleskendő- gyár.

Ugyanis, a gyártásnak, mellyel a korszerű-
leg felszerelt gyárak foglalkoznak, a műhelyeken
történő készítés fölött két (előnyös van: 1-ször, ily
gyártmány jobb minőségű árut képvisel; 2-ször,
ily gyártmány nemcsak jutányosabb, de olcsóbb is
a mégoly ügyesen, szorgalommal vezetett műhely
készítményeinél. Hogy ez így áll és ennek
ily kell állania, az minden gondolkodó előtt világos.
Napjainkban a képezés nagy följelent gyako-
rol minden irányban; mert az mindennél hama-
rabb jertem olcsó hitelt és szakértelemet: már
pedig nemzetgazdaszatunk minden ágánál a virulás
jelöleg kelléke az olcsó hitel és a szakértelem.

Tekintsük például a kézműiparost, aki műhely-
vel bír, és a gyárost, aki gyár felett rendelkezik.
Az első nem bírván olyan olcsó hitellel, mint az
utóbbi, kénytelen a nyersanyagot drágábban fizetni
meg, mint az utóbbi, ennek azután következménye,
hogy készítményét drágábban árulja, mint a gyá-
ros gyártmányát, még pedig azért is, mert az
utóbbi nemcsak olcsóbban és jobb minőségben
beszerzett nyersanyagot dolgoztat fel, mint az
előbbi, hanem kisebb költségen is állítja elő gyár-
mányát, — a tömeges munka folytán, mint a mű-
helybeli bíró iparos készítményét. Amde a gyáros
nemcsak jutányosabb és olcsóbb, hanem jobb ipar-
terméket bír a vevőknek nyújtani, semmint a mű-
helyben dolgozó iparos; mert a gyári munkának
azon rendkívüli előnye is van a műhely-munka
fölött, hogy a gyárban dolgozó munkás folyton
ugyanazon részét állítván elő a gyártmányoknak,

szertőlött nagy ügyességre tesz szert szakmája
illető ágában; s így az ily tökéletes részekből
összeállított gyártmány sokkal jobb, mint a műhe-
lyek készítménye, amelynek mindenik részét azon
egy munkás kénytelen készíteni, akár ügyes az
illető, akár nem. Ez a munkafelosztás előnye, a
mely európaszerre csodákat művel.

Éz elmondottakból kitűnik, hogy minél na-
gyobb s minél korszerűbb-berendezésű valamely
gyár, annál jutányosabb és olcsóbb áruval bír
a vevőknek szolgálni, amely áru minden körülmé-
ny között jobbminőségű és olcsóbb, mint bár-
melyik műhely megoly kitűnő készítménye.

A tűzfeleskendő-gyár gyors elterjedésének
főhátránya tehát abban rejlett, hogy nem volt az
országban kellőleg felszerelt tűzfeleskendőgyár. De
ami nem volt, hála Istennek! már van.

Budapest a szó legorszósabb értelmében
nagyváros. Nincs Európában egyetlenegy más nagy-
város, mely oly rendkívül gyorsan fejlődött
azzá, ami — a magyar fővároson kívül. Széchenyi
István gróf Irtókai szelleme Budapest gyors fej-
lődési irányát Újpest felé jósolta; s ez valóban
bekövetkezett: az újpesti országot két oldalán
több és fontosabb gyárteleppel bír a főváros, mint
bárhon mássutt, — gőzmalomait élektintve. Ha
olyan külföldi ismerőst kalauzolok Budapesten, aki
gyáriparunk iránt érdeklődik, a gőzmalomok meg-
mutatása után rögtön kecicsom ki vele az újpesti
országot, melyre csaknem szakadatlan sorban
jelentékeny gyártelepek dőnek ki. Ezen gyártele-
pek között a legkiválóbbak egyike Tarnóczy
Gusztáv országgyűlési képviselő tűzfeleskendőgyára,
melyre méltán illik a der- k vidéki túzoltók jeztöje:
"a legelső magyar tűzfeleskendőgyár!"

A nagy és a kis Rakos vize között elérő
homokos terepen, közvetlenül az országot mellett,
halom emelkedik, amelyre pár évizden előtt ha-
talmas építmény emelkedett: a legkiválóbb kic-
serülő-gyárát. Miként má iparágakban szintén
tapasztaljuk, ezen serülőgyár sem bírta diadal-
masan leküdeni a nála sokkal nagyobb gyárak
ellené is irányult versenyét; s így beszüntette a
munkát. A gyönyörű nagy épület nasználatlanul
állott, amíg a nevezett kiváló országgyűlési kép-
viselő azt megvásárolta és a legújabb szakber-
endezések vívmányainak teljes alkalmazásával tűz-
feleskendőgyárrá átalakította. Miként más iparvál-
latnál, úgy e nagyszerű tűzfeleskendőgyár kor-
szerű berendezésénél sem sajnálta a tulajdonos
meg a legnagyobb pénzkiadásokat sem, ha azok
azt eredményezték, hogy e kitűnően felszerelt
magyar ipartelep nemcsak Ausztria, hanem más
külföldi ilyenemű gyáraival szintén diadallal ver-
senyehessen a legjobb tűzfeleskendő gyártásának
dícsőségéért.

Az ügybuzgó gyártalajdonos ezen áldozat-
kézsége azután máris szép gyümölcsöket termelt:
az ország minden vidékéről épigny, mint számos
külföldi helyről a megrendelések egymást érik,
ami annál természetesebb mert aki a legújabb
technikai vívmányok és a leghasznosabb találmá-
nyokra volt szabadalmak eredményét akarja tűz-
feleskendők alakjában beszerezni, annak — legyen
az illető akár belöldi, akár külföldi — napjainkban
a Tarnóczy Gusztáv-féle magyar tűzfeleskendőgyár-
ban kell vásárolnia.

Az ipartelep igen nagy; a felépítmények, a
gyármunkások, a kezelő hivatalnokok, a mintaraj-
zoló, a felügyelők és a gyáriigazgatók befogadá-
sára szolgáltnak. És marad még az épületömbben
alkalmas helyiség: kocsiszinek, iatállók, raktárak,
íróidák, szép magánlakás — a gyár-igazgató s oly
vendéglő részére, ahol a telep alkalmazottjai tel-
jes kényelemmel érősithek magokat üdős mun-
kájokra.

Érdekes a gyártelep pompás műhelyeinek és
óriási raktárainak megtekintése; kivált ha ily al-
kalomkor az örömet látott érdeklődő a gyár-
igazgató, Detrich Gyula ur, zsvies kalauzolni. Hát
bizony egy-két óra még elég arra, hogy ezen
mintagyár működéséről saját szemekkel gyűjt-
sünk csak kisebbmértű tapasztalatokat is: mert
a szemlélni való oly rendkívüli sok; miszerint an-
nak beható méltatására nemcsak órák hanem
napok szükségesek. Amde ha Detrich Gyula igaz-
gató szives az örömet látott vendéget kalauzolni,
a műhelyek, raktárak, festőszinek, olvasztók stb.
valdói utvezetőjének, akkor 1—2 órái, viszonylag
rövid idő alatt is kellő betekintést nyerünk a
legelső magyar tűzfeleskendőgyár közhasznú mű-
ködésébe; mert oly, meg a laikus által is meg-
érthető szakavatottsággal feltegeti, magyarázza meg
a látottakat, mely honfentben bizony páratlanul
áll. S ez okból Tarnóczy Gusztáv gyártalajdonos-
nak ezen ipartelep minden látogatója szerencsét
kíván, hogy ily elsőrangú szakértőt sikerült tűz-
feleskendőgyára igazgatójával megnyernie. A gyár
helyiségeinek rendkívüli szakavatottságot bizonyító
beosztása szintén a gyáriigazgató sikerült munkája:

minden műhely ott lett föllítva, berendezve, ahol
legalkalmasabb. A szinte beláthatatlan végű ko-
vásműhelyek; a kétemeletnyi fértogatot nyert
lakatos műhelyek, ahol a kézmunkához a gép-
munka társul oly gépek útján, melyek szinte cso-
dások; a festők óriási szinjei; a bodnarak hatal-
mas területein berendezett műhelyei stb. külön-
külön époly érdemeket a megtekintésre, mint
együttessen. A rézöntő kohók pedig sajátlagos
különlegességei e gyárnak. A szinte megszámlál-
hatatlan raktárak között a szénraktárak époly
nyergetjedelműek, mint a szellős padlásokon beren-
dezt tűzfeleskendő-főlszerelvények raktárjai. Ezen-
ben sokat-érvő szerelvények vannak föllalmozva:
hosszu gummicserűvek; sárgarézcsapok; gépesava-
rok, melyek halmokat képeznek; tömlők stb. A
festőszinből kikérült, teljesen kész tűzfeleskendő
hosszu sorba állítva lesik az időt, mikor a vendő
körötn fekvő raktárba vietnek és onnét szét-
küldetnek.

(Vége köv.)

NYILTTÉR. *)

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per
Robe und bessere Quali'ten versendet porto-
und zollfrei das Fabrik-Depot G. Henne-
berg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster
umgehend. Briefe kosten 10 Kr. Porto.

*) E rovat alatt közöltétekert felelősséget nem
vállal a szerkesztő.

LOTÉRIJA. Bpest 30. marc 1890.
75 02 16 01 59

FELELŐS SZERKESZTŐ
MARGITAI JÓZSEF

Haszonbéri hirdetmény.

Az Esterházy hercegi hitbizományhoz tar-
tczó, Zalamegyében fekvő Alsólendva és
Nemphy uradalmak 1890. évi november
hó 1-től kezdve husz (20) évre szabad
alku útján újból haszonbérbe adatnak.

Megjegyeztetik, hogy az alsólendvai uradalom
2, a nemphy uradalom 3 birtokcsoportra van
felosztva; a vállalkozók azonban egymál több bir-
tokcsoportra, sőt az egész uradalomra, illetve
uradalmakra nézve is adhatnak be ajánlatot.

A birtokcsoport táblázata, a mely minden
egy es csoport álladékat belsősegében, szántóföl-
dekben, réteken, legelőben, erdőben stb. kitünteti,
valamint az uradalmak s az egyes birtokcsoport-
ok átnevelti térképe, végül a haszonbéri szerző-
dés mintája; a hercegi zárgondnokok központi
igazgatóságánál Kismartonban vannak letve, a
hol azokat a vállalkozni óhajtok f. évi április
hó 15-től kezdve átvethetik

A központi igazgatóság ezen adatokat posta
útján is megküldi, ha eziránt felszólítást vessz s
ebben az illető címre s az utolsó pósta-állomás
világosan megjelöltetnek.

Ajánlatok csak irásban fogadtatnak el, még pedig
**folyó évi május hó végeig a köz-
ponti igazgatóságánál Kismartonban**
(Sopronmegye).

A vállalkozni óhajtok felkérletnek, hogy aján-
lataikban a beigért évi haszonbér összegét a mez-
zőgazdasági és az erdőgazdasági testekre nézve
külön-külön tegyék ki.

Az ajánlvá beküldendő béránlatát külső
(levél) borítékban kitéendő. Béránlatot.

A tárgyalások csak a fent érintett határnap
letelével fognak megindítatni azon vállalkozók-
kal, a kiknek ajánlatát az igazgatóság az alkudo-
zások alapjúl elfogadhatóknak találja.

A tárgyalási határidők kitűzését és a sor-
rend megállapítását, a melyben a jelentkezett vál-
lalkozók a tárgyalásra meghívatni fognak, az igaz-
gatóság minden megosztás nélkül magának
lentartja.

Közvetítők kizáratatnak.

Kismartonban, 1890. évi márczius hó 30-án.

Az Esterházy hercegi javak

zárgondnoksága.

MEDJIMURJE

Urednička pisarna :
Glavni pisar, bratova hiša, živo na kordignaciji. — S urednikom može je svaki dan govoriti med 11 i 12 vucom. — Sve pošiljke tiskane se sadržaja novina, naj se pošiljaju na ime Margitta Jožefa urednika vu Čakovec.

Industrija:
Križarska Pischel Filipova kam se predgata i obnane pošiljaju.

Predplatna cena je:
Na celo leto 4 fet
Na pol leta 2 fet
Na četvert leta 1 fet

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Štamperski glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“, „Čakovečke šparkasse“, „Medjimurske šparkasse“, „Dobro-Medjimurske šparkasse“ i „Podpomagajućega društva“, „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“.

Gospodarstvo.

I. Vugorki.

Ako hoćemo, da budemo i vu neprikladnim letu vugno vugorkih dobivali, moramo 4—5 let staro vugorkino seme vzeti, ako pak tak staro seme nemamo, posušimo pri peći jeduo leto staro seme.

Pri sejanju treba na sledeće paziti: Na jednim toplim mestu napravimo jarek vu dužini od izhoda proti zahodu. Proti severu se mora izkopana zemlja kraj jarka na više metati, da ta zemlja obrani proti mrzlovi vugorke. Na dno jarka treba dobro zreloga gnoja nasipati, na gnoj pak dobru zemlju deti, vu koju se posadi vugorkino seme, ali samo tak plitvo, da zemlja malo pokrije seme. Na seme treba još malo žaganice posipati, koja se mora dobro polejati.

Ovak posejano vugorkino seme zasigurno izide, pak vugorki moreju sušu, mokrnu i mraz bolje pretrpeti. Ipak, ako bi se bojali od mraza, najmo pozabiti vugorkino bilje pokriti.

Ako još ranje hoćemo dobiti vugorke, onda moramo vugorkino seme tak, kak smo predi opisali — vu tegline posaditi, pak ako nam zideju, posaditi vu vrt. Ali takovo vugorkino slabo bilje, kad je pretsadimo — treba s zemljom pokriti, da se k vanjskom zraku priviće.

Probajte medjimurske gazdarice ov način, pak budete rano vugorke imeli!

II. Gusenice.

Prehobjano je zapovedano je, da treba gusenična gnjezda uništiti. Ali to je prem onim, koji vugno drevja imaju, skoro nemoguće. Do visoko stojeće kite nije moći s rukami doseći, škarje pak za ov posel malo gdo ima. Čistiti drevja na ov gusenica, ipak moramo, ne samo zato, ar je zapoved, nego zbog toga, ar prez toga budemo morali velike kvare podnašati vu sadovnjakih naših.

Anda čistimo, gde moremo s rukami, koj ima, škarjami, koj pak na dober navuk kaj davle, on naj posluhne nas, pak naj uništi ovak gusenice:

Treba vodu, sopuna i skuhanoga dohana skup zmešati i s tem poskropiti gusenice. Za ov posel vzmimo 100 litrov vode, 1—2 fertal kile dohana i 5 kile sopuna, zmešajmo to skupa, napravimo si z bezga špricalku, pak gde su gusenice vu kupu opricajmo je, zasigurno budu unišćene.

Nekoji i sledeći način hasnuju: Na jeden šćap namotaju capu, pak namočiju ju vu tekućinu, koja je iz gnojnice i vapnene vode, ali pak iz sopuna i vapnene vode napravljena. Ako se gusenična gnjezda s ovom tekućinom namažeju, zasigurno sve gusenice pogineju.

Postuvajte čitatelje! probajte iz gori nampomenutih navukih jednoga, koj se vam bolje

vidi; budete nam zahvalni za navuk a sadovnjak vaš ostane zelen i lep, sadovna drevja budu vam rodila, ako nebude mraza, pak budete si s tem veliko veselje priskrbeli za jesen.

ZABAVA.

Dve istinite pripovesti.

Napisal: E. Kollay.

I Sveta izpoved.

Okolo godine 1862-ga došel je vu Svetu Mariju vu Medjimurju neki šoštar. On je bil iz Sv. Marije rođen, hodil je kakti šoštarski detič po vandraniu, a sad se je hotel kakti samostalni mešter nastaniti i ovak je došel vu svoje rođeno mesto, gde je nakanil svoj obrt samostalno terati.

Kakti dete još je on hodil vu školu te se je kršćanski nauk od za on la vu Sv. Mariji živ čega, blago uspomene plebanša M. marljivo vučil. Kroz njegovo vandrание se je medjutim, kak to žilibože često biva, celi kršćanski navuk, kojega je za malih noguh tako lepo znal recitovati, zgubil, i zadnja iskra vere ga je ostavila. On je postal mudrijaš, jer je on po svetu hodil. — On sad nije već bil kakov prosti Svetomaričan, nego razbistreni gospon, koj je toga pano po svetu videl. — Njemu vere sad više nije bilo potrebno, jer vera je samo za prosti puk a ne za izobražene meštre, kakov je n pr. on bil. —

Ovo su anda bile njegove misli i on je bil podpuo osvešćen, da su mu misli zrele. Za da ipak nebude vu selu med pukom dal povod mramljanju, hodil je svake nedelje k sv. meši, ali to ne iz pobožnosti, već iz navade, kak takodjer, da ga ljudstvo vu cirkvi vidi, jer mu se ipak nije hotelo, da ga puk za bezverca drži. — Ali k svetoj pričesti nikada nije pristupil, dapače niti o vuzmenom vrēnenu, kada čei katoličii svēt k stolu božjemu hrlil i dušu si gostil.

Nekog dana se on na vulici sastane sa gospodinom plebanušem i ov ga zapita, kako mu ide? Za čas se vrli svećenik pusti s njim vu daljnji razgovor, pita ga za ovo, za ono, a na koncu je dešel i spomenek o veri, o crkvi i o svetoj pričesti.

„Dragi prijatelj, baš sem se sad zmislił, da vi letos niste bili o vuznu kod svete pričesti — ja vas barem nisam opazil.“ Reče gospodin plebanuš.

Naš šoštar gldav na svoju izobraženost, koju si je tobož svojim vandraniem po svetu pribavil, odgovori: „Ja bi vrlo rad i el na svetu pričesti; ali najprije se spovedati i onde reći: „Ja nevoljni grešnik“, to nemogu, to se suproti mojemu čuvstvu, to se neslaže s mojim razumom i nepija čeljoj mojoj naravi, jer to človeka pred spovednikom, koj

takodjer nije ništa drugo nego človek i grešnik, ponizuje do zemlje.

„Ako nije ništ drugo, nego samo to, odgovori gospodin plebanuš, „onda je tomu lahko moći pomoći. Vi kad dojdete k spovedi ne morate reći: „Ja nevoljni grešnik“ nego rećite: „Ja oholen šoštar“.

Ove reči vu dobroti, ali ozbiljno izrečene, pogodile su našega človeka; on je zamuknul i pričel je promišljavati ter na razstanku je dapače i gospodinu plebanušu ruku kušnul.

Posle kratkog vremena zatim videli su pobožni farniki našega šoštara, ne samo pri svetj meši, nego pred spovedanicom i pri svetj pričesti.

II.

Kršćanska hrabrost.

Bilo je godine 1861-e kad je neki činovnik vu Prelogu obluščaval svoj imendan. Vu ono vrēme su prijatelji iz bliza i daleka na ovakovu svečanost dohadjali svečara pozdravljati, — sad je mislim taj lepi običaj podobro popustil, jer se samo obavlja s vizitkarta.

Došlo je anda puno prijateljah k rečnomu činovniku gratulirati, a on ih je sve kod obeda zadržal. Med temi gosti se je i jedan mladi gospon nahadjal, koj se je sa svimi kod stola najveselije zabavjal, ali jel nije nikaj. Jestvinu za jestvinum je mirno od sebe dalje davał, sam ali ništa nije niti pokušal.

Konačno mu veli jedan od prisutnih činovnikah: „Oni nikaj ne jedu, morti ni vu gladni?“

„O jesam, i to pošteno gladan“, odgovori smćeć se mladi gospon.

„Valjda nisu jestvine po njihovom gustu priredjene?“

„I to nije zrok, nego ja čekam dok dojde varivo, (zuspeiss).“

„Za njih su anda druge jestvine valjda nezdrave, mozbit njim je doctor prepovedal drugo jesti?“

„Nije! nego da je to koj drugi dan, tak bi se oni začudili, kak ja znam jesti.“

„Drugi koj dan? — Aha sad razmem.“ Smijuč se oberne k domaćici i veli: „Oni milostiva gospa nas nisu niti oprezne učinili na to, da smo mi vu svetom družtvu. Ov gospon neće ništ jesti, jer je danas petek.“

Svi se na to počnu smejati, ali ipak su se jeduo malo skup sa domaćicom sramovali.

Mladi gospon je mirno taj smeh podnešil, i kad su ga za njegovo poštenje počeli i pojedini bockati, reče:

„Naj gosпода govore, kaj njim drago, ja ako zapovedi crkvene obdržavam, činim samo svoju dužnost, a od toga me nitko nebu odvrsnul.“

Jedan gost se sada stane i hoće podulji govor držati, koj bi sigurno bil više

spotnic glede posta zadržival, ali najednokrat se začuje ljubki glas neke prisutne gospodične, jedine kčeri bogatoga i vrloga građana iz O . . ., ona također nije onaj dan hotela meso jesti, i ona sad počme ovak govoriti: „Ali ja ovde nenahadjam nikaj smešnog. Ako netko poseduje tu hrabrost, da se za svoju veru gjejjerno zauzima, tak ga ja moram samo za čvrstog karaktera držati. Oni pako, koji svoja znamenja pred neprijatelom skrivaju, nisu junaci, nego strašljivci i smeha vredni zbegalice“.

Ove iznenadjeno izrcčene reči su vu društvu na jednkrat promienile tek govora. Najpre je su joj prisutne gospoje pravo davale, zatim i veći del gospode, a mladi gospoñ je ostal slavodobitno obladavec.

Poznal sem mladoga gospona i gospodñu. Oni su sad muž i žena vu sretnom braku, imadu dvoje dece, koja su tak vrli kračanski mladići, kak su im i roditelji bili negda, a jesu i sada.

KAJ JE NOVOGA ?

— Prosimo postuvane naše predplatnike, naj nam na početku drugoga ferialja predplatne zaostatke po postu pošleju i predpiate za novi ferial ponoviju. Cena naših novin je: za jeden ferial 1 frt, za pol leta 2 frt.

Srečne svetke !

Sv m na im jako postuvanim čitateljem želimo srečne vuzmene svetke ! Naj donese iz groba se gori stajubi Jezus svakoj familiji mir, blagoslov, sreću, zdravje i veselje !

Zona tarifa.

Na peldu naše zona tarife, koju je vpelal minister Baross na magjarskih željeznica, bude od 1-ga junia-a o. l. i vu Austriji ova tarifa vpelana s malom razlikom. Nebude došla baš tak fal, kak naša, osobito na dugom putovanju, nu ipak bude velika polakšica za putnike vu Austriji putujuće.

Vesenje

Haharu Kozareku letos dobro počimle g-est. Već je i tretjeja vesil. Vu Saksardu obesil je najme trovstnoga ljudomorca Drubina Pavla zvanoga. Drubina ponašal se je p.i strahovitomu ovomu aktuš mirno i ponizno i prosil je nazo no ljudstvo za oproćenje.

Veliki viher.

Iz Amerike pišu, da je vu Ohio i Metropolis 28-ga marcijuša takov viher lađal da je do 3000 ližah porušil a preko 1000 ljudstva pomoril.

Srditi Bismark.

Kak se vidi, ipak se je moralo poroditi nesporazumljenje med Bismarkom i cesarom Vilheimom. To svedoči njegovo osorno ponašanje. Cesar najme daroval je Bismarku za njegove velike zasluge titulus lauenburžkoga kneza uz dohodke, koji su s ovim titulusom skopčani, Bismark pak je ovo izvanredno odlikovanje na prostom odbil. S tem dokazal je, da ne treba ništ od cesara, koji se neda od njega ravnati

Poslenički kongress.

Kongress, kojega je nemski cesar vu Berlin zezval, dokončal se je svetčano na 30-ga marcijuša o. l. Kaj se je vu poslu oলেখকতা posleničkoga stališa vu toj con-

ferenciji zaključilo, to bude na skoro štampano na videlo dano. Znano nam je tiliko, da su poprijeti svi paragrafi i točke, koje se tiču plaće, poslovnoga vremena, nedelnoga počinka svih poslenikov. Dalnja budemo i mi vu svoje vršene na znanje dali vu našem listu.

Zvezda repaca.

Vu Ameriki varošec Geneva zvanom prenašal je zvezdoznane Broks jednu novu zvezdu repaticu. Ova pokazala se je na firmamentu 19-ga marcijuša i sve bolje se približava k našoj zemlji, iz česa sledi, da ju budemo i mi bržčas videli. Nekoji bedasti ljudi hoće iz pojavljenja ove zvezde tabora imati. To je stara pripovest, čiprem malo gda istinita.

Prevara na pošti.

Na glavnoj pošti vu Budapeštu pripetila se je velika prevara. Nekoj prevejau tat zašvercal je krive poštne napatnice, koje su tobože iz Komaroma odposlane ter je usred ovih napatnica zdignul 3500 forinti. Kak je napatnice vu ured glavne pošte zašvercal, to se svakomu čudno vidi i zato se misli, da je nekoi pošarski činovnik sam to učiniti moral. Iztraga bude pokazala, kak je pošta vkanjena bila.

Prefrigani trafikant

Jeden trafikant vu jugo zapadnom kraju naše varmedije rezglasil vu svojoj obin ovo. Jeien bogati grof došel je vu fabriku duhansku, izvadil baku jezerku ter ju dal vu i den paklec duhana zamotati, veleći: Zeln sem znati, koj siromak bude taj paklec kupil — Nekoi poverovali su trafikantu i stvar se je dale rezglasila tak, da vnoqi trafikanti onoga kraja nisu mogući dosta duhana nabavlati, tak ga narod kupuje misleći jezerku najti.

Tuća.

Što bi se nadial tak ranoi tući ? Vu Balaton-Almádi curela je 21-ga marcijuša uz jaku grmljavinu debela tuća, koja je po sadovnom drēvju veliki kvar napravila.

Obilen ribolov.

Koliko Balaton ribah ima, to nam svedoči jeden ribolov, kojega su napravili ribari občine Akal. Ovi vlovili su samo na jednu mrežu 150 metercentov ribah. Tri dana imali su posla, dok su tolike ribe iz mreže van spravili i odpremil.

Povodnja.

Naš Alföld i letos nije občuvan od povodnje. Pri občni Salyi pretrgnul je potok Szamos ondeseje nasipe 23-ga marcijuša vu dužini od 150 meterov. Voda oblejala je naskoro gori spomenutu občinu i celu okolicu tak, da puno selah vu vodu ležećih samo po lađah moreju skupa običi. Više ližah porušilo se je, puti i ceste izkvarjene, mlade setve sve voda pod nikaj spravila a i vu domaćih živinah velike kvare napravila.

Biškup i divjak

Vu Novom Selandu živi pleme divje Maorik zvano. Poglavica ovoga plemena dojde pred biškupa ter izjavi, da se želi pokrstiti. Biškup znajući, da ov ima dvē zene, reče mu, da takvoga nemre krstiti, koji ima dvē žene i odpravl ga. Ali poglavica za nekoliko danov opet dojde veleći: No biskupe, vezda me moreš krstiti, vezda imam samo jednu ženu ! Biškup ga prijazno pogleda i zapita : A kam si del drugu ženu ? — Poglavica mirno odgovori : nju sem ove dane pojel !

Spanje na željeznici.

Da nije dobro na željeznici spati, to svedoči sledeći dogodjaj: Grünvald Emanuel direktor vozeći se iz Bukarešta, zaspal je vu vagonu prve klasse. Kada se je bizzo Szolnoka zbudil, opazi da mu fali gornji k put. Vu ovom imal je 260 for i 3 komade stofranka, i kaput i penezi zniknuli su prez tragan, ar nišće opazil nije što bi s Grünvaldom vu vagonu bil.

Mekaj za kratek čas.

Zlo je zarazmel.

Pred sud, sudbenoga stola vu N. dopelaju nekoga kovačkoga detića, koj je bil osobite veličine, a jak kak medved. Isti je bil obtužen, da je vu nekoi krčmi se sa više gostih potukel i nekoje zmed njih težko ranil.

Praesident : „Vi ste anda obtužen, da ste se vu nedelju vu krčmi k ošrolanu sa ostalemi gosti svadili, potukli i pri toj tučnjavi ste četiri osobe težko ranili“.

Obtuženi : „To je moguće“ !

Praesident : „Jeli ste si već izabrali branitelja“ ?

Obtuženi : „Kaj ? — Ja ? — Mene nikakovog branitelja nije treba, (primice si rukave zasukavati). Koj se ufa, nek samo ide sim“.

Skrajnja lenost.

Na nekoi praeparandji bil je med ostalemi sluatelji i jedan, koj je strašno len bil, e se nije ništa učiti hotel. Jednoć mu je jedan njegov profesor ovu strahovitu lenost sledećimi rečmi predbacival : „Vi % . . . ste tak len, da kad bi se vu jedan krat počeli vučiti, n-bi se od same lenosti već mogli od vučenja zastaviti.“

Fri ki sud vu Ruskoj.

Jedna ruska gospa, je sledeće pripovedala: Jedenput se je prpetilo, da jedna dojka nje hotela duže onomu detetu cečati dati, za koga je bila kakti dojka pogodjena.

Otec ju je za to pritužil pri sudu i prosil suda, da se dojka primora dalje svoj posel obavljati. Ali dok je sud, pak apelacija nazad došel, cečatno dete je vre oberšter bil pri jednim regimentu.

Koji je stariši soldat ?

Jeden husar pak jeden pešec [baka] su jedenput skupa putovali i štricali se, koji je stariši soldat: husar ili pak pešec. Zbog ovo pitanje su se vre skoro biti počeli, kada dojke k jednomu pilu (križu, na kojega su navadne I. N. R. I. Jezus Nazarenski Kcalj židovski) slove napisane bile.

Pešec postane, pak salutira pred križom i ovak čita pod križ napisane slove : „Infanterie-Regiment Numero I.“ Vidit ov napis, da je vre i naš gospodin Kristuš pešec bil ! ve vre buš voroval, da je pešec najstariši soldat.

Husar na to ovak reče: Hočem, ali nečem, moram veruvati; ali to znam, ako bi naš gospodin Kristuš husar bil, nebi se dal na kri razpeti !

Horvatsko-magjarski razgovori.

Horvát-magyar beszélgetések.

Tanjir i zdelá. — A tányér és a tál.

— Ovo je tanjir, a ovo je zdelá.

Ez a tányér, ez meg a tál.

— Tánjir i zdelá imaju strane i dna. A tányérnak és a tálnak van oldala és fenéke.

— Strane su naokolo, a dno je iz ozdol.
Az oldalak körül vannak, a feneké alul van.

— Dno je ravno, a strane su okrugle.
A fenék egyenes, az oldalak kerekesek.
— Tanjir je mali, zdelat' je vekša kak tanjir.

A tányér kicsiny, a tál nagyobb mint a tányér.

— Tanjir i zdelat' su beli.

A tányér és a tál fehérek.

— Tanjiri i zdele moreju imeti svako-jačke farbe.

A tányéroknak és a tálaknak különféle színük lehet.

— Tanjir i zdelat' su napravljene od zemle.

A tányér és a tál földből vannak készítve.

— Tanjir i zdelat' napravi lončar.

A tányért és a tálakat fazekas csinálja.

— Ima porcelanski tanjirah i zdelah.

Vannak porcelán-tányérok és tálak.

— Porcelanski tanjiri i zdele prave se u fabriki.

A porcellán tányérok és tálak a gyárban készítettek.

— Na tanjir denemo si hrane.

A tányérra tesszük ételünket.

— Iz tanjira jedemo.

A tányérből eszünk.

— Vu zdeli se nosi hrana na stol,

A tálban az étel vitetik az asztalra.

— Iz zdele grabimo hranu na tanjir.

A tálból merítjük az ételt a tányérra.

— Tanjiri stojju na polici ili u ormaru, a zdele u zdelnjaku.

A tányérok a polcon vagy az almáriomban állanak, a tálak pedig a tálásban.

— Tanjiri i zdele se lahko potereju

A tányérok és a tálak könnyen eltörnek.

— Tanjire i zdele moramo čisto oprati.

A tányérokat és a fazekakat tisztán meg-

kell mosni.

— Tanjir i zdelat' je posudje

A tányér és a tál edény.

ODGOVORNI UREDNIK

MARGITAI JOZSEF.

3903 tk. 89.

Árverési hirdetmény.

A perlaki kir. jbiróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstárnak Vertheimer Jakob goricsáni lakos késedelmes árverési vévő elleni végrehajtási ügyében a 2041/89 tk. sz. kiutaló végzés folytán törlesztett 18 frt 10 kr. összeg beszámításával 67 frt 57 kr. tőke, ennek 1889. évi január hó 1-5 napjától járó 6 %-os kamatai és 6 frt 65 krban megállapított viszárvetés kérelmi költség behajtása céljából a nagykanizsai kir. törvényszék (perlaki kir. jbiróság területén fekvő Kottori község 362. sz. tjkvében A I 1156. 3183. 4081. 4188. 5215. 9859. 10092. és 419/b hrzi sz. in gatlankból Vertheimer Jakob által megvett jelenleg még Szerbát Katalin nevén álló fele rész 383 frt, továbbá az időközben a kottori 3010 sz. tjkvben lejegyzett A 7. 6056. 6107. hr. sz. ingatlanokból Szerbát Katalin nevén álló fele rész 78 frt becsárban Kottoriban a községi bíró lakásán 1890. évi április hó 26. napján d. e 10 órákor özv. Szerbát Imréné javára bekebelezett szolgálmi jog érintése nélkül Arvay Lajos m. t. főügyész zalaegerszegi lakos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen el fognak adni. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

nyilvános árverésen el fognak adni. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Árverezui kívánók tartoznak a becsár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni. Vévő köteles a vételért 3 egyenlő részletben még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 20 nap alatt, a másodikat ugyanattól 40 nap alatt, a harmadikat ugyanattól 60 nap alatt minden egyes részlet után az árverés napjától számított 6-os kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint felizeni.

Ezen hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a perlaki kir. tkvi osztálynál és Kottori község elöljáróságánál megtekinthetők.

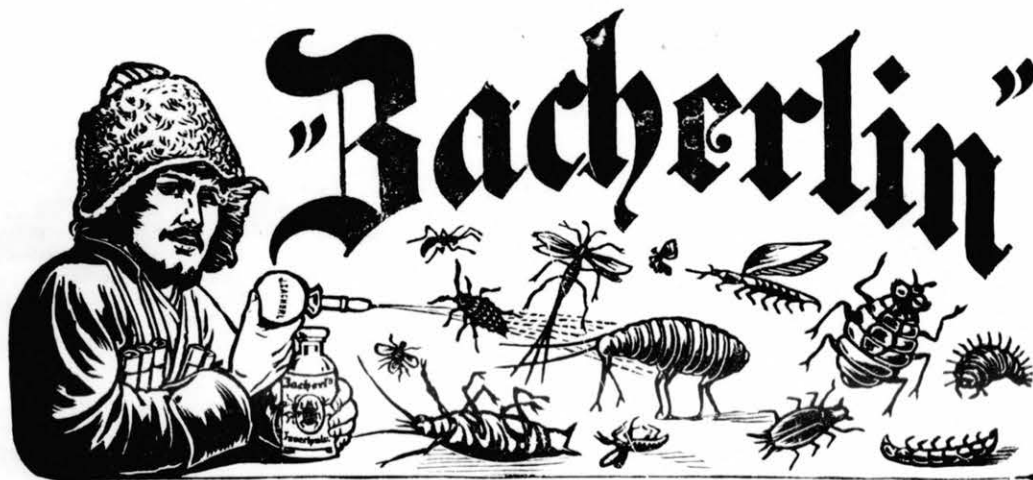
Megjegyeztetik, hogy a kottoi 1416. és 1909. sz. tjkvben felvett ingatlanokra az árverés elrendelhető nem volt, mert fenti kincstári követelés ezen ingatlanokon jelzálogilag biztosítva nincs és csak a kottori 362 sz. tjkvben felvett ingatlanokat terhelvén, a 2041/89 számú kiutaló végzés értelmében a késedelmes árverési vévő ellen viszárvetés volt kifizethető.

Perlakon, 1890. évi február hó 25-én.

571 1-1.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető házszer megjelölés gyors gyógyulást szerzett. „A Betegbarát” című kis íratban még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszas, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Lipcsében ingyen megküldi.

A körülbelül huszezer raktárban elárusítva levő és minden rovar ellen mindenhol a legkötőbb szernek elősmert

ismét olcsóbb lett.

A valódi tüvegek **J. ZACHERL** névaláírással vannak ellátva és ezentul 15 kr, 30 kr. 50 kr, 1 frtba kerülnek.

Csáktornyan kapható:

Strahia testvéreknél
Göncz L. gyógyszerésznél

Gráner testvéreknél
Heinrich Miksánál.

Alsó-Lendván kapható:

Fuss Ferdinand gyógyszerésznél
Grüwald és Schwarz uraknál

405. sz.
kib. 1890.

Zalavármegye közigazgatási bizotts. elnökétől.

HIRDETMEŇY.

A csáktornya-szt.-iván ukki helyérdekű vasut engedményesének a „müncheni Localbahn actien Gesellschaftnak“ folyamodványára a Csáktornya valamint Lendva-Hosszúfalu községek határában fekvő és nevezett vasut kiépítéséhez szükséges területek megszerzése czéljából — kereskedelemügyi m. kir. minister ur ó nagyméltóságának 1890 évi márczius hó 21-én 13579 — III. sz. alatt kelt intézvényével az 1891 XLI t.-cz értelmében a

Kisajátítási eljárást elrendelte.

Mihez képest zalavármegye közigazgatási bizottsága által kiküldött bizottság melynek hatásköréhez tartozik azon igények és észrevételek fölött határozni melyek a fentebb idézett törvény I.-s6 fejezete alapján netán emeltetnek

1890 évi april hó 21-én d. e. 9 órakor Lendva-hosszúfalun és u. a. nap d. u. 3 órakor a csáktornyai község házánál

fogja az eljárást megtartani.

Az eljáráshoz az összes tulajdonosok és telekkönyvi érdekelték ezennel oly értesítéssel meghivatnak, hogy a tárgyalás alapját képező tervrajz és összeirás kimutatás az illető községek előjáróságánál 15 napi közszemlére kitétetvén, ott megtekinthető.

Tájékoztatásul figyelmeztetnek az érdekelték hogy a tárgyalásnál fogában áll minden tulajdonosnak a kisajátítási terv ellen és minden telekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni s kifogásait jegyzőkönyvbe vétetni, minek elmulasztása azon jogi következménnyel jár hogy a kisajátítási terv végleg megállapítottnak és általa elfogadottnak fog tekintetni, meg nem jelenésük az érdemleges határozat hozatalát akadályozni nem fogja és a megjelenes elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Kelt Zalaegerszegen 1890 évi april hó 1-én.

573 1—3.

SVASTICS BENŐ

főispán közig. bizotts. elnök.

T. cz.

Tudomásra hozzuk, hogy

eczet és szódaviz gyárunkat

ugy mint irodánkat a csáktornyai vasuti állomás mellett lévő volt gőzmalmi épületbe helyeztük át.

Hochsinger M. és fiai.

OGLAS.

Postuvanomu občinstvu dajemo na znanje, da našu fabriku za

oczet i soda-vodu,

tak takaj kancelariju našu smo vu stanje negdašjega paromlina poljeg zeleznice stacije premostii.

Hochsinger M. i sini.

564 3—3

BERNYÁK KÁROLY vaskereskedése

Csáktornyan.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönségnek JOL FELSZERELT

vaskereskedésemet

nyuszintén következő KÜLÖNLEGES TÁRGYAKAT A LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT szives vételre legjobban ajánlanj, u. m.

érezkoporsók, mezőgazdasági gépek, Peronospora fecskendők

védőeszköz a szőlőlevélbetegség — a levélhullás ellen — darabonként 6 frttól egész 21 frtuji árban.

Csáktornya, 1890. évi márczius hóban.

Kittató tisztelettel

Bernyák Károly.

565 3—6

Barnyák Károlov žljzni strcun

vu Čakovcu.

Imam sreću pošt. občinstvu moj dobro VUREDJENI ŽELJEZNI ŠTACUN, tak takaj sledeće POSEBNE STVARI poleg NAJFALEŠE CENE ZA kup preporucati. Ito:

Rake iz kovine mašine za poljodelstvo, špricalke proti perenospora zvanim

trsnim betegu za gorice gospodare, vu ceni od 6 ft. do 21 frt.

Vu Čakovcu, mesec marcijus 1890.

S izvrsnim postujanjem

Bernyák Károly.

